Náučný chodník Sisi a jej zastavenia

Kraj:	Prešovský
Okres:	Bardejov
Geomorfologická jednotka:	Ondavská vrchovina
Geologická jednotka:	flyšové pásmo
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus Bardejov, Bardejovské Kúpele a pešo k liečebnému domu Alžbeta 0,8 km
Východisko:	Bardejov, Bardejovské Kúpele, park pred liečebným domom Alžbeta
Trasa:	Bardejov, Bardejovské Kúpele, liečebný dom Alžbeta – jazierko – liečebný dom Alžbeta
Dĺžka, prevýšenie:	2,8 km, prevýšenie 45 m
Čas prechodu:	1,5 h
Počet zastávok:	7
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: kultúrno-historické

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: Trasa je čiastočne súbežná s červenou a žltou turistickou značkou.

Rok otvorenia: 2019

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave.

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: SOaS Bardejovské Kúpele, 086 31 Bardejovské Kúpele, tel. 054 / 4722 424

Poznámka: Bardejovskými Kúpeľmi a ich okolím vedie tiež Náučný chodník Bardejovské kúpele – Zborovský hradný vrch a Lesnícky náučný chodník Čierna mláka.

Upozornenie: Plán s trasou náučného chodníka na informačných paneloch je orientovaný opačne! Sever je na spodnom okraji, juh na hornom, čo môže čitateľa značne dezorientovať.

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie a vlastivednú exkurziu a môže byť východiskom pre blízke náučné chodníky (pozri poznámku vyššie).

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Bardejovské Kúpele. Balneologické i klimatické kúpele severne od Bardejova, ako jeho mestská časť, na kontakte Ondavskej vrchoviny a Busova v doline Bardejovského potoka. Ich vznik podmienili vývery prírodných liečivých minerálnych vôd typu alkalicko-slaných, železnatých kyseliek. Najstaršia písomná zmienka o prameňoch pochádza už z roku 1247. Táto skorá informácia je dôsledkom ich polohy pri významnej osade – Bardejove – ako aj obchodnej trase spájajúcej Stredomorie a Balt. Začiatkom 19. storočia patrili kúpele k najvyhľadávanejším v Uhorsku, v kúpeľoch letovala napr. Mária Lujza, dcéra cisára Františka I., neskôr druhá manželka cisára Napoleona, ruský cár Alexander I. i manželka cisára Františka Jozefa I., Alžbeta. Vyviera tu 17 prameňov, v centrálnej parkovej časti kúpeľov je šesť prameňov minerálnych vôd. Voda prameňov „Hlavný“, „Lekársky“ a „Herkules“ je hydrouhličitanovo-chloridová, sodná, železnatá, uhličitá, hypotonická, studená. Voda prameňa „Alžbeta“ je hydrouhličitanovo-chloridová, sodno-vápenatá, železnatá, uhličitá, hypotonická, studená. Vysoko mineralizované pramene s obsahom oxidu uhličitého sa používajú na pitné kúry, liečebné kúpele a inhalačnú liečbu. V Kúpeľoch sa nachádza expozícia ľudovej architektúry (skanzen) (pozri samostatné heslo nižšie).

Alžbeta Bavorská (Sisi) a Bardejovské Kúpele. V roku 1895 po tragickej smrti syna Rudolfa sa v Bardejovských Kúpeľoch tri týždne liečila manželka Františka Jozefa I., cisárovná Alžbeta Bavorská, prezývaná Sisi. Na jej pamiatku v roku 1903 postavili bronzovú **sochu** v životnej veľkosti, ktorej autorom je maďarský sochár Július Donáth. V rokoch 1923 – 1965 bola socha uložená v Šarišskom múzeu v Bardejove. V **liečebnom dome Alžbeta** je **muzeálny apartmán Sisi**, vybavený nábytkom podľa apartmánov v Hofburgu vo Viedni, za symbolické vstupné prístupný aj tu neubytovanej verejnosti.

Expozícia ľudovej architektúry v Bardejovských Kúpeľoch. Skanzen pri západnom okraji kúpeľnej časti Bardejovských Kúpeľov, najstarší na Slovensku – sprístupnený bol v roku 1965 –, dnes pobočka Šarišského múzea v Bardejove. Prezentuje ľudovú architektúru slovenského a rusínskeho etnika z Horného Šariša a Horného Zemplína z 19. a 20. storočia. V areáli sa nachádza viac ako 30 objektov rôznych druhov: obytné zrubové domy, hospodárske stavby, technické stavby a sakrálne stavby. K najcennejším exponátom popri drevených kostoloch – cerkvi sv. Mikuláša zo Zboja z roku

1766 s prvkami byzantskej architektúry či drevenom chráme Ochrany Presvätej Bohorodičky z Mikulášova z roku 1730 – patrí unikátne vrtné zariadenie na výrobu drevených (borovicových) vodovodných rúr na vodný pohon z Bardejova z 18. storočia a technické zariadenie na domácku výrobu súkna – valcha – z Livova (1888). Skanzen je celoročne prístupný v sezónnych otváracích hodinách za vstupné.

Bardejov > pozri Náučný chodník pri ZŠ Bartolomeja Krpelca v Bardejove

Hrad Zborov > pozri Náučný chodník Bardejovské kúpele – Zborovský hradný vrch

Ondavská vrchovina. Veľmi rozsiahle pohorie na severovýchode Slovenska zhruba medzi Lenartovom, Terňou, Dlhou nad Cirochou, Jankovcami, Staškovcami a Vápeníkom susediace na severozápade s Busovom a východnou časťou Ľubovnianskej vrchoviny, na juhozápade až juhu s Čergovom a Beskydským predhorím a na východe s Laboreckou vrchovinou. Dvoma krátkymi úsekmi na severe (po stranách susedného pohoria Busov) siaha po slovensko-poľskú štátnu hranicu, za ktorou pokračuje horskými pásmami Beskidu Niskeho. Jeho max. dĺžka a šírka dosahuje okolo 90 × 40 km. Flyšom budované pohorie tvoria striedajúce sa široké chrbty na pieskovcoch s plošinami so širokými brázdami (Raslavická, Kurimská, Stropkovská a Mirošovská) a neveľkými kotlinami (Zborovská a Ohradzianska). Dná širokých dolín Tople a Ondavy, pretekajúcich naprieč celým územím pohoria, vypĺňajú fluviálne sedimenty zvyškov riečnych terás a nív a miestami prolúviá náplavových kužeľov ich prítokov. V oblasti sa strieda pahorkatinový až stredne členitý vrchovinový reliéf. Väčšie nadmorské výšky sa vyskytujú v severozápadnej časti, najvyšším je **Smilniansky vrch, 750 m n. m.** severovýchodne od Zborova. V juhovýchodnej, menej výškovo rozčlenenej časti, chrbty dosahujú okolo 300 – 500 m n. m. Územie je husto osídlené, spolovice zalesnené, spolovice poľnohospodársky využívané, v jeho rámci ležia viaceré mestá (Bardejov, Stropkov, Svidník, Giraltovce). Na Ondave pri južnom okraji pohoria bolo v rokoch 1962 – 1967 vybudované viacúčelové vodné dielo Veľká Domaša. Dolinami Sekčova a Šibskej vody na západe pohoria prechádza od roku 1893 železničná trať Prešov – Bardejov.

Názvy informačných panelov

1. Alžbetínsky park. Pamätník – bronzová socha Sisi
2. Lávka priateľstva
3. Nad kúpaliskom
4. Kyslíková dráha
5. Čierna mláka
6. Jazierko
7. Park Diana

Slol o jej zaťažmia
2

1. ALŽBETÍNSKY PARK
PAMÄTNÍK- BRONZOVÁ SOCHA SISI
TU SA PRÁVE NACHÁDZATE
2. LÁVKA PRIATEĽSTVA
3. NAD KÚPALISKOM
4. KYSLÍKOVÁ DRÁHA
5. ČIERNA MLÁKA
6. JAZIERKO
7. PARK DIANA

MAPY.CZ

MAPY.CZ